

Politológ, publicista Eduard Chmelár: Keď sa sloboda stáva bezcennou

- CZ24 News | 23. prosince 2021

SLOVENSKO: “Nemôžete sa cítiť slobodní, ak si môžete zanaďovať na venezuelský režim, ale nemôžete povedať nič o povahe britskej justície. Nemôžete sa považovať za bojovníka za ľudské práva, ak hanebne mlčíte o ich porušovaní na našom vlastnom dvorčeku,” píše politológ Eduard Chmelár v článku v denníku Pravda.

Ak naši predstavitelia takmer exhibicionisticky predvádzajú svoje postoje k situácii v Rusku, no nemajú odvahu prihovoriť sa za slobodu prejavu a prepustenie politických väzňov v Spojených štátoch, vysvetľuje E. Chmelár.

Nemá to nič spoločné so západnými hodnotami, ale s lojalitou až podriadenosťou voči hegemonovi. Demokracia a sloboda sa rozvíjajú len vo vzťahu k tým, ktorí neslúžia našim mocenským cieľom.

Tradičná parlamentná demokracia dokáže človeka manipulovať oveľa rafinovanejšie ako brutálne praktiky totalitárneho režimu, takže aj keď má človek svoje slobody, v takomto systéme sú mu nakoniec nanič. Túto myšlienku nevyslovil nikto iný ako Václav Havel vo svojej eseji Moc bezmocných z roku 1978. V týchto dňoch, keď sa vyrojili bezduchí miništranti kultu osobnosti, ktorí ho pravdepodobne ani nečítali, na tento postreh myslím pomerne často.

Hrdinstvo, ktoré nič nestojí

Asi rok pred revolúciou nám na gymnáziu v Pezinku nechali kolovať petíciu za prepustenie Nelsona Mandelu. Bez váhania som ju podpísal. Nebolo v tom nijaké hrdinstvo, pretože vtedajší komunistický režim odsudzoval juhoafrický apartheid, podobne ako ste mohli otvorene kritizovať porušovanie ľudských práv v Pinochetovom Čile.

Väčšiu odvahu som potreboval pri maturite, keď som si za tému svojej písomnej práce z ruštiny zvolil Tolstého filozofiu neprotivenia sa zlu násilím. Bol z toho „poprask“ a dostal som dôrazné upozornenie, že „marxisticko-leninská filozofia túto teóriu už prekonala“.

V rovnakom období, len pár mesiacov pred nežnou revolúciou, som písal do Literárneho týždenníka články, v ktorých som sa pýtal, kedy vrátíme Slovensku historický znak a kedy odídu sovietske vojská z Československa. V tom istom čase vtedajší aktívny člen Socialistického zväzu mládeže a dnešný zúrivý antikomunista a poslanec NR SR Ondrej Dostál napísal do stranického časopisu Nové Slovo článok, v ktorom vyzdvihoval úlohu SZM a kritizoval pasivitu mladých zväzákov. Neskôr sa bránil tým, že vtedy tak písal každý... Nie, nepísal.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkuje!

CHCI PŘÍSPĚT

Integrita verzus lojalita k moci

Spomínam to preto, lebo tak vtedy ako aj dnes si môžete vybrať medzi vlastnou morálnou integritou a lojalitou k aktuálnej moci. Kritizovať dnes porušovanie ľudských práv v Bielorusku, Číne či na Kube je rovnako pohodlné, ako bolo za minulého režimu odsudzovanie juhoafrického apartheidu. Oveľa väčšou výzvou je kritika porušovania ľudských práv v krajinách EÚ a NATO. Je to ťažšie o to viac, že za to nedostanete žiadnu podporu od štátu, médií či medzinárodné granty. V tom horšom prípade sa dokonca môžete dostať do problémov.

A predsa to má väčší zmysel, pretože k dodržiavaniu ľudských práv sa zaviazala západná civilizácia, nie Irán alebo Sýria, a ak nie sme dôslední doma, nemôžeme to vyžadovať od druhých. A ak vyžadujeme, tak to nie je znak demokracie, ale geopolitickej mocenskej dominancie. Príkladov je viac, ako si myslíte.

Naši najvyšší ústavní činitelia sú ustarostení nad osudom bieloruských politických väzňov alebo afganských žien (čím ďalej od nás, tým viac), ale nikdy, naozaj nikdy sa ani slovom nezastali Juliana Assangea, ktorý je vo väzení, lebo odhalil vojnové zločiny USA v Iraku. Nikdy sa nezastali Craiga Murrayho, ktorý je vo väzení, lebo pomáhal Julianovi Assangeovi.

Nikdy sa nezastali Stevena Donzingera, ktorý je vo väzení, lebo poukázal na zločiny ropnej spoločnosti Chevron v Ekvádore. Nikdy sa nezastali Daniela Halea, ktorý je vo väzení, lebo zverejnil zločiny spáchané dronmi za vlády Baracka Obamu. Nikdy sa nezastali Edwarda Snowdena, ktorý je prenasledovaný, lebo odhalil nelegálne odpočúvanie.

Hrdinovia sú vo väzení, vojnoví zločinci sú na slobode. Ak by Zuzana Čaputová, Eduard Heger a Ivan Korčok naozaj verili v demokraciu, bránili by predovšetkým práva politických väzňov v členských krajinách NATO. A ak by Joe Biden skutočne veril v demokraciu, okamžite by stiahol obvinenia proti Assangeovi. Nikto z nich na to nezareagoval, a to ani na priamu výzvu.

Charta 77

Už o pár dní si pripomenieme 45. výročie vyhlásenia Charty 77. Táto slávna občianska iniciatíva nemohla zvaliť komunistický režim – na to bola príliš malá a preceňovaná (veď za necelých trinásť rokov ju v 15-miliónovom Československu podpísalo iba 1 889 ľudí). Charta 77 však strhla pokryteckú masku režimu, pretože nežiadala zvrhnutie vlády, ale iba dodržiavanie toho, k čomu sa režim zaviazal.

V tých naoko banálnych požiadavkách, aby zákony skutočne platili a boli dodržiavané, aby ľudské práva neboli len na papieri, ale boli rešpektované a napĺňané, aby ústava nepodliehala svojvoľnej mocenskej interpretácii, tkvie najväčšia sila tejto iniciatívy a jej nebezpečenstvo pre režim. Ukazovala spoločnosti mravný horizont, bez ktorého všetky zákony a normy strácali zmysel.

Nemôžete sa cítiť slobodní, ak si môžete zanaďovať na venezuelský režim, ale nemôžete povedať nič o povahe britskej justície. Nemôžete sa považovať za bojovníka za ľudské práva, ak hanebne mlčíte o ich porušovaní na našom vlastnom dvorčeku.

Ak naši predstavitelia takmer exhibicionisticky predvádzajú svoje postoje k situácii v Rusku, no nemajú odvahu prihovoriť sa za slobodu prejavu a prepustenie politických väzňov v Spojených štátoch, nemá to nič spoločné so západnými hodnotami, ale s lojalitou až podriadenosťou voči hegemonovi. Demokracia a sloboda sa rozvíjajú len vo vzťahu k tým, ktorí neslúžia našim mocenským

cieľom.

AUTOR: Eduard Chmelár

ZDROJ: Pravda.sk